

25 juli 2021, zeventiende zondag door het jaar B

Eerste lezing: 2 Koningen 4,42-44

Evangelielezing: Johannes 6,1-15

Homilie

We kennen het verhaal van de broodvermenigvuldiging allemaal. Het is ongetwijfeld een van de bekendste wonderverhalen uit de evangeliën en het komt in de vier evangeliën voor. Mattheüs vertelt het zelfs twee maal, eerst in hoofdstuk 14 en nog eens in een andere versie in hoofdstuk 15. Maar de evangelielezing van vandaag is de versie van het Johannesevangelie, en in dat evangelie krijgt elk Jezusverhaal een eigen ‘Johanneïsche’ benadering. Deze auteur schrijft zijn evangelie op het einde van de eerste eeuw, dus ruime tijd na het leven van Jezus. Het is dan ook niet zijn bedoeling om te vertellen wat er gebeurd is. Dat wisten zijn lezers dat al lang. Ze kenden de verhalen over het leven van Jezus, ze hebben ze al vaak gehoord of gelezen, wellicht al in een van de andere evangeliën. Waar het Johannes om gaat is te peilen naar de betekenis van Jezus, van wat Hij zei en deed, vaak naar de diepere of ‘hogere’ betekenis. Niet toevallig is het symbool van deze evangelist in de christelijke iconografie de adelaar, de hoogvlieger. Eeuwenlang werd Johannes door veel christelijke auteurs gewoon ‘de theoloog’ genoemd, dat zegt genoeg.

In die zoektocht naar de betekenis van Jezus’ woorden en daden neemt het zesde hoofdstuk van dit evangelie een centrale plaats in. Vier zondagen lang zullen we nu als evangelietekst een passage uit dit hoofdstuk lezen. Vandaag het wonderverhaal zelf, de komende weken de uitleg, de ‘broodrede’, met als centrale boodschap “Ik ben het brood van het leven: wie tot Mij komt zal geen honger meer hebben en wie in mij gelooft zal nooit meer dorst krijgen.” Maar het wonder en de rede vormen bij Johannes één geheel, ze horen samen en werpen licht op elkaar. Reeds in de wijze waarop deze evangelist het wonder beschrijft, zien we hoe hij die centrale boodschap voorbereidt. Dat doet hij bijvoorbeeld door het schamele van hun eigen mogelijkheden te beklemtonen, sterker dan andere evangelisten. Het klinkt zo levensecht, je hoort het de leerlingen bijna zeggen: “Er is hier wel een jongen met vijf gerstebroden en twee vissen, maar wat betekent dat voor zo’n aantal?”

Het is over dit contrast tussen de schamelheid van wat wij mensen hebben en zijn en het overweldigende van wat Jezus tot stand brengt dat Johannes het wil hebben. Want waar Jezus aan het werk is, wordt alles anders. Zijn aanwezigheid en onze verbondenheid met Hem opent onvermoede mogelijkheden, ze tilt ons op tot zoveel meer dan wij van nature zijn. Niet de situatie is bepalend, maar wat Hij in elke situatie kan realiseren. Ook voor ons, ook vandaag. Dat is de fundamentele boodschap van dit wonderverhaal, en wellicht van alle wonderverhalen. Ook de eerste lezing van vandaag over de profeet Elisa maakt dat duidelijk: het is Gods Woord dat bepalend is en mogelijkheden opent, Hij maakt alles anders. Ook in Jezus’ tijd was dat voor elke gelovige jood een absolute zekerheid.

Maar de kern van Johannes’ boodschap is dat dit Woord in Jezus mens geworden is. Het is niet toevallig dat hij dit reeds in het eerste hoofdstuk van zijn evangelie met zoveel nadruk zegt: “Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond. Wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, ... vol genade en

waarheid.” Als de mensen Jezus verder in hoofdstuk zes vragen “geef ons het brood uit de hemel”, is zijn antwoord niet dat hij dat brood zal geven, maar dat hij het brood van het leven is. Het gaat in het christendom om veel meer dan een leer, meer dan een waarheid, zelfs meer dan een boodschap. Wij geloven niet in iets, wij geloven in iemand. Ik denk vaak aan het antwoord van Ulrik Geniets, de vroegere abt van Averbode, toen men hem vroeg of hij geloofde dat er iets is na de dood. De wijze abt antwoordde: “Christenen geloven niet dat er iets is na de dood. Christenen geloven dat er iemand is na de dood.”

“Er is hier wel een jongen met vijf gerstebroden en twee vissen, maar wat betekent dat voor zo’n aantal?” Soms denk ik dat dit een perfect weergave is van de situatie van onze kerk vandaag, én van ons gevoel erbij. We hebben zo weinig in handen, wat kunnen wij betekenen voor de immense vragen van de wereld van vandaag? Het enige antwoord ligt in de titel van het boek van bisschop Johan Bonny: “Terugkeren naar Jezus Christus”. Het gaat niet om onze middelen, mogelijkheden of capaciteiten. Het gaat om wat Jezus Christus in en door mensen kan doen en doet. In heel eenvoudige mensen zoals jij en ik, in ons heel gewone leven, in en door onze goede wil en al ons falen, ook in alles wat ons niet lukt. Christen zijn is opgetild en gedragen worden, aangevuurd en voortgestuwd. Daarom, medechristenen, kunnen wij alles aan. Met onze vijf gerstebroden en twee vissen kunnen wij de hele wereld voeden. Het is ons voorgedaan. Amen.

Dirk Godecharle